

20.11.2018

valtiovarainministerio@vm.fi
Jarmo.Huotari@vm.fi

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESI- TYKSEKSI VALTION VAHINGONKORVAUSTOIMINNASTA ANNETUN LAIN 1 JA 3 §:N MUUT- TAMISESTA

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää lausuntomahdollisuudesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleisenä toteamuksena ministeriö toteaa, että lain soveltamisalan rajauksen laajennusta koskevat muutosehdotukset vaikuttavat perustelluilta ottaen huomioon esityksessä esitetty yhdenmukaisuuden tavoite viranomaisissa käsiteltävien verotukseen perustuvien vahingonkorvausvaatimusten osalta. Viranomaisen tiedonsaantioikeudesta säättämistä koskevan ehdotuksen tavoitetta, jolla korvauskäsittelyä pyritäisiin helpottamaan siten, että vahingonkorvausasian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot saataisiin suoraan toiselta viranomaiselta, voidaan pitää asianmukaisena.

Teknisenä ministeriö toteaa, että HE-luonnos vaikuttaa kiireessä valmistellulta eikä siten täytä kaikilta osin säädösvalmisteluohjeiden vaatimuksia. Esitysluonnoksessa nykytilan kuvaus ja arviointi on puutteellisesti kuvattu. Perusteluja lukemalla ei saa kokonaiskuvaa HE-luonnoksen tavoitteesta. Lisäksi luonnoksesta puuttuu vielä säättämisyjärjestysperustelut, mihin seikkaan oikeuskanslerinvirasto tulee kiinnittämään huomiota ns. listatarkastuksessaan. Luonnoksessa ehdotettua salassapitosäännöstä ei ole asianmukaisesti perusteltu. Viime mainittu on erikoista, koska esitysluonnoksessa nimenomaan todetaan, että tiedonsaantioikeutta koskevan säännöksen puuttumisesta on aiheutunut epätietoisuutta. Se, miltä osin epätietoisuutta on ollut, ei kuitenkaan käy esitysluonnoksesta ilmi.

Seuraavassa esitetään esitysluonnosta koskevia yksityiskohtaisempia huomioita.

Esitysluonnoksen sivulla 2 todetaan seuraavasti:

"Verotukseen sekä Tullin kantamien tullien ja verojen sekä maksujen määräämiseen perustuvien korvausvaatimusten käsittely ei kuulu valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain soveltamisalaan. Sen sijaan ajoneuvoveron veronkanto, siltä osin kuin se ei ole Tullin tehtävä, kuuluu tämän keskitetyn menettelyn piiriin ja siten Valtiokonttorin toimivaltaan."

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota siihen, että voimassa olevan lain säännöksen mukaan verotukseen perustuvat korvausvaatimukset eivät kuulu valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain soveltamisalaan. Ajoneuvoverotus on verotusta siinä missä muukin verotus ja epäselväksi jää, mihin perustuu esitysluonnoksen näkemys, että ajoneuvoverotus siltä osin kuin se ei ole Tullin tehtävä, kuitenkin kuuluisi lain soveltamisalaan. Jatkovalmistelussa perusteluja tulisikin tältä osin tarkentaa ja lisätä tekstiin täsmälliset pykäläviittaukset.

Esitysluonnoksen sivulla 2 todetaan seuraavasti:

"Valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettua lakia ei siten sovellettaisi ajoneuvoverolain (1281/2003) mukaisen ajoneuvoveron maksuunpanoon ja perimiseen, ajoneuvon osien vaihtamisen tai rakennemuutoksen perusteella tapahtuvaan uudelleenverottamiseen eikä polttoaineesta annetun lain (1280/2003) mukaisen polttoainemaksun maksuunpanoon perustuvaan vahinkoon."

Ministeriö toteaa, että ajoneuvoverolain osalta lakiviittaus on oikein. Ajoneuvon osien vaihtamisen tai rakennemuutoksen perusteella tapahtuvan uudelleenverottamisen osalta lakiviittaus kuitenkin puuttuu ja tekstissä pitäisi viitata autoverolakiin (1482/1994). Lisäksi edellä mainitussa kohdassa tulisi viitata *polttoainemaksusta* annettuun lakiin eikä polttoaineesta annettuun lakiin. Samat virheet toistetaan myös esitysluonnoksen sivulla 3 esityksen vaikutuksia koskevan luvun ensimmäisessä lauseessa. Edellä mainitut verotukseen ja veronluonteisiin maksuihin liittyvät asiat ovat helposti tarkistettavissa valtiovarainministeriön vero-osastolta.

Esitysluonnoksen sivulla 2 todetaan, että ehdotus yhdenmukaistaisi verotukseen perustuvien vahingonkorvausvaatimusten käsittelyä viranomaisissa. Näin saattaa olla, mutta tältä osin ei perusteluista käy ilmi, mihin yhdenmukaistamispäätelmä perustuu.

Esitysluonnoksen sivulla 3 perustellaan uutta salassapitosäännöstä. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että perusteluissa tulisi kuvata ensin nykytilaa eli viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä *julkisuuslaki*) sääntelyä ja todeta, mitkä Valtiokonttorin tarvitsemat tiedot ovat salassa pidettäviä. Vasta sen jälkeen on loogista esittää uutta salassapitosäännöstä. Perustelujen ja pykälän muotoilun osalta maa- ja metsätalousministeriö viittaa tässä kohdin lausunnossaan lainkirjoittajan oppaan 12.4 luvun ohjeisiin.

Lisäksi esitysluonnoksen sivulla 3 viitataan harhaanjohtavasti EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 86 artiklaan. Kyseisessä artiklassa ei säädetä yleisen edun vuoksi toteutettavan tehtävän hoitamisesta. Siitä säädetään asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa.

Esitysluonnoksen sivulla 3 todetaan seuraavasti:

"Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 1, 2, 5, tai 7—11 kohtien mukaan salassa pidettäviä asiakirjoja ovat kansainvälisiä suhteita, rikosten torjuntaa, yleistä turvallisuutta, poikkeusoloihin varautumista, Suomen turvallisuutta, maanpuolustusta tai valtion- ja kansantalouden toimivuutta koskevat asiakirjat."

Ministeriö toteaa, että kappale on irrallinen eikä sen merkitys selviä itse perustelutekstistä. Sen sijaan lakiehdotuksen 3 §:stä käy ilmi, että perustelu liittyy ehdotettuun salassapitosäännökseen.

Esitysluonnoksen sivulla 3 perustellaan tietojenluovutustapaa koskevan säännöksen tarvetta. Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan valmisteilla olevan uuden tiedonhallintalain yksi ydinajatus on se, että jatkossa ei enää olisi tarpeen erikseen säätää tietojen luovutustavasta (vrt. nykyinen käytäntö tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla). Tietojen luovutustapaa koskevan säännöksen tarpeellisuutta tulisi jatkovalmistelussa vielä arvioida uudelleen. Asia on myös tarkistettavissa valtiovarainministeriön julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekniikalta osastolta.

Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksen sivulla 3 *esityksen vaikutuksia* koskevassa jaksossa kuvataan voimassa olevaa lainsäädäntöä hallintolain (434/2003) ja oikeudenkäynnin

julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) osalta. Maininnat sopisivat paremmin perustelujen nykytilan kuvaukseen.

Esitysluonnoksen sivulla 5 on käsitelty esitysluonnoksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestykseen. Luvussa todetaan ainoastaan, että hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Esitysluonnoksessa ei ole perusteltu sitä, mihin tämä käsitys perustuu. Esitysluonnosta tulisiikin tältä osin täydentää.

Lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentin 5 kohta on voimassa olevassa laissa seuraavasti:

"verotukseen perustuvaa vahinkoa taikka Tullin kantamien tullien, verojen ja maksujen määräämisessä aiheutunutta vahinkoa"

Voimassa oleva säännös on epäselvä, koska siinä viitataan kahdessa kohtaa ja hieman eri tavoin verotukseen. Ensin mainitaan *verotukseen perustuva vahinko* ja sen jälkeen vielä *Tullin kantamien verojen määräämisessä aiheutunut vahinko*. Epäselväksi jää, miksi Tullin osalta säännöksessä on ollut tarpeen erikseen mainita vielä toistamiseen verotusta koskeva asia. Säännöstä tulisiikin selkeyttää, kun soveltamisalasäännöstä muutenkin tarkistetaan.

Esitysluonnoksen mukaan lain 1 §:n 2 momentin 5 kohta olisi tarkoitus muuttaa seuraavaan muotoon:

"verotukseen perustuvaa vahinkoa taikka Tullin kantamien tullien, verojen ja maksujen sekä Liikenne- ja viestintäviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kantamien verojen ja polttoainemaksujen määräämisessä aiheutunutta vahinkoa".

Edellä mainittuun muutoskohtaan liittyen ministeriö kysyykin, onko tarpeen mainita tulevan Liikenne- ja viestintäviraston kantamat verot erikseen, kun säännöksen alkuosassa viitataan jo yleisesti verotukseen perustuviin vahinkoihin. Perusteluista ei myöskään käy ilmi, ovatko säännöksessä tarkoitetut maksut veronluonteisia maksuja ja olisiko siten mahdollista, että säännöksessä viitataan veronluonteisiin maksuihin. Säännöksen ja sen perustelujen selkeyttämiseksi on tarpeen, että jatkovalmistelu tehdään yhteistyössä valtiovarainministeriön vero-osaston kanssa.

Lakiehdotuksen 3 §:n uudessa 2 momentissa käytetään *"ei tarvitse"*-muotoilua. Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että muotoilu viittaa siihen, että tietoja luovuttavan viranomaisen harkinnassa olisi, luovuttaako se salassa pidettäviä tietoja. Ministeriön näkemyksen mukaan perustelu ei täytä sääntelyn täsmällisyysvaatimusta.

Kansliapäällikön sijaisena, Eeva Pystynen
Hallintojohtaja

Talousjohtaja

Jukka Nummikoski

Allekirjoitettu lausuntopyyntö on maa- ja metsätalousministeriön arkistossa

